

(ב) בְּבֹאֶם אֶל-אֶהָל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ-מַיִם וְלֹא יִמָּתוּ אִוּ בְּגִשְׁתֶּם אֶל-הַמִּזְבֵּחַ לְשִׁרְתָּ לְהַקְטִיר אִשָּׁה לַיהוָה:
 כ במיעלהון למשפון זמנא וקדשון מנא ולא מותון או במקרהון למדבחה לשמשא לאסקא קרבנא קדם יי:

השי' א «בבאם אל-אהל מועד • (תורת כהנים, פרשת שמני, זכחים יט) : להקטיר שחרית ובין הערבים קטרת, או להזות מדם פר כהן המשיח ושעירי עבודת אלילים. ולא ימתו • הא אם לא ירחצו, ימותו. שבתורה נאמרו פללות, ומכלל לאו אתה שומע הן. אל-המזבח • החיצון, שאין כאן ביאת אהל מועד, אלא בחצר.

(כא) וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יִמָּתוּ וְהִיְתָה לָהֶם חֲקֵעוּלָם לוֹ וְלוֹרְעוֹ לְדִרְתָּם:
 כא ויקדשון ידיהון ורגליהון ולא ימותון ותהי להון קנם עלם לה ולכנוהי לדריהון:

השי' ב «ולא ימתו • לחיב מיתה על המשמש במזבח ואינו רחויץ ידים ורגלים, שממיתה הראשונה לא שמענו אלא על הנכנס להיכל.

(כב) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 כב ומליל יי עם משה למימר:

(כג) וְאַתָּה קַח-לֶךָ בְּשָׂמִים רֵאשׁוֹ מֶרְדְּרוֹר חֲמֹשׁ מֵאוֹת וְקַנְמֹן בִּשְׁשֹׁם מַחְצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמְאֹתָיִם וּקְנֵה בִשְׁשֹׁם חֲמִשִּׁים וּמְאֹתָיִם:
 כג ואת סב לך בוסמין רישא מירא וכיא מתקל חמש מאה וקנמן בששם פלגותיה מתקל מאתו וחמשיין וקנה בוסמא מתקל מאתו וחמשיין:

השי' ג «בשמים ראש • חשובים. וקנמן-בשם • לפי שהקנמן קלפת עץ הוא, יש שהוא טוב ויש בו ריח טוב וטעם, ויש שאינו אלא פעץ, לכך הצריך לומר "קנמן-בשם", מן הטוב. מחציתו חמשים ומאתים • מחצית הבאתו תהא חמשים ומאתים, נמצא פלו חמש מאות, כמו שיעור מרדרור. אם כן, למה נאמר בו חצאין?

רשי" כפשוטו - מהדורת לשם

נאמר שם: 'בבאם אל אהל מועד': תורה כב
(כג) בְּשָׂמִים רֵאשׁוֹ. פירושו: בשמים חשובים, וכן מציינו (עמ"ס טו) 'ראשית שמנים ימשחו' [המובחר שבשמןנים (רשי"א)]. שהתואר 'ראש' הוא לשון חשיבות (ש"א):
וְקַנְמֹן בִּשְׁשֹׁם. אין זה סוג קנמן שנקרא 'קנמן-בשם', שהקנמן מין אחד הוא, אלא פירושו: קנמן המבשם פראוי).
לְפִי שֶׁהַקְּנָמֹן מִין קְלִיפַת-עֵץ הוּא, פעמים יש שהוא טוב ויש בו ריח טוב וטעם, ופעמים יש שאינו אלא פעץ יבש וכמעט שאין בו ריח, לכך הוצרך הכתוב לומר 'קנמן בשם' [קנמן מבשם וריחני]. שתדקדק לבחור ולהביא מן הטוב, שטעמו וריחו בתקפו (ש"א, בא"ו):
מַחְצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמְאֹתָיִם. כלומר: מחצית שיעור הבאתו של הקנמן

שלא נאמרה אזהרה בפירושו, הרי זו נחשבת לאזהרה, לפי שבתורה נאמרו כללות - אמיירות שכוללות בתוכן דברים נוספים, ומכלל לאו אתה שומע הן, שמתוך שהכתוב מפרש כיצד יעשו ולא ימותו, אתה למד שבהפוכו של דבר יתחייבו מיתה (רא"ם):
או בְּגִשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ. הכתוב מדבר על הניגש אל המזבח החיצון, שאף שאין כאן ביאת אהל-מועד אלא בחצר הוא ניגש אליו, הוא טעון קידוש ידים ורגלים (משכ"ל): תורה כא
(כא) וְלֹא יִמָּתוּ. כפל הכתוב את דבריו שנית, כדי לחייב מיתה על המשמש במזבח ואינו רחויץ ידים ורגלים, שממיתה הראשונה האמורה למעלה (פסוק ב) על מי שאינו רחויץ ידים ורגלים, לא שמענו חיוב מיתה אלא על הנכנס להיכל, שכן

(ב) בְּבֹאֶם אֶל אֶהָל מוֹעֵד ירחצו מי... לשרת. תיבת 'לשרת' מוסבת על הפסוק כולו, שלא כל מי שנכנס אל אהל מועד טעון קידוש ידים ורגלים, אלא רק הנכנס לשרת בו, כגון להקטיר בשחרית ובין-הערבים את הקטרת על המזבח הפנימי, או להזות מדם הקרבנות הטעונים הנזהר בפנים אהל מועד, כגון: פר כהן המשיח (ראה וקרא ג, ט) [הכהן הגדול המשוח בשמן המשחה שטעה והורה היתר לעצמו בדבר שחייבים על ודונו כרת, מביא פר לחטאת ודמו מובא אל הקודש פנימה]. [ישעירי עבודה-זרה (ראה במדרש טו, כב) [אם טעו הסנהדרין בדיון עבודה זרה ועשה רוב הקהל על פיהם, מביאים שעיר לחטאת ודמו מובא אל הקודש פנימה] (ש"א):
וְלֹא יִמָּתוּ. הא למדת מכלל הדברים, כי אם לא ירחצו ימותו. ואף